

Yläkoulujen

Yläkoulun lukudiplomi on suunnattu erityisesti sinulle, peruskoulun 7.-9. luokan oppilas. Lukudiplomin tavoitteena on herättää ja ylläpitää kirjallisuuden harrastusta – innostaa ja kannustaa lukemaan monipuolisesti ja tarjota elämyksiä kirjallisuuden parissa!

Lukudiplomi on vapaaehtoinen. Se suoritetaan kullakin luokka-asteella, ohjeiden mukaan, oman kirjallistan kohdalta. Voit käyttää suoritukseen lukukauden tai tehdä sen nopeammin. Lue kirja ja tee siitä oma tehtävä tai suoritus, joiden ohjeet löytyvät sivuiltamme.

Suorituksia ottavat vastaan äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat. He antavat myös lisäohjeita - kannattaa keskustella oman opettajan kanssa! Saat opettajaltasi myös virallisen Lukudiplomin muistoksi onnistuneesta suorituksestasi.

Lukudiplomin kirjailijoilta löydät monenlaista luettavaa. Osa kirjoista löytyy äänikirjana, käännetty teos kannattaa joskus lukea alkuperäiskielellä. Joitain kirjoista voit lukea myös e-kirjana. Kirjaryhmien otsikot ovat vain suuntaa antavia - tartu siis rohkeasti teokseen, joka herättää mielenkiintosi!

Lukudiplomin suoritustavat

Oppilas tuo huhtikuun loppuun mennessä opettajalle listan kirjoista, jotka hän on luokkatasonsa mukaisesti lukenut ja jokaisesta kirjasta ohjeen mukaisesti tehdyn tehtävän.

Alla olevasta listasta on valittava vähintään viisi erilaista suoritustapaa; kaikki kirjat suoritetaan kuitenkin jollakin näistä tavoista. Kun oppilas on suorittanut kirjalliset tehtävät, opettaja voi vielä kysellä jostakin kirjasta suullisesti. Oman äidinkielen ja kirjallisuuden opettajan kanssa voi jo etukäteen neuvotella kirjavalinnoista ja suoritustavoista.

1. LUKUPÄIVÄKIRJA

Lukupäiväkirjaan ei kirjoiteta pelkästään perustietoja kirjasta, vaan myös ajatuksia, joita kirja herättää lukemisen aikana ja sen jälkeen. Lukupäiväkirjaan merkitään päivämäärä aina, kun sitä kirjoitetaan.

1. Kirjoita lukupäiväkirjan otsikkoon perustiedot kirjasta.
2. Kerro aluksi, miksi valitsit tämän kirjan ja mitä odotat siltä.
3. Kirjoita seuraavan kerran, kun olet lukenut esimerkiksi ensimmäisen luvun. Kerro, miltä aloitus vaikuttaa. Houkutteleeko kirja lukemaan lisää?
4. Kuvaile jossain sopivassa kohdassa kirjan miljöötä. Kerro, millainen kertoja kirjassa on. Kerro, jos kirjan tyyli on jotain erityistä.
5. Esittele kirjan henkilöitä sitä mukaa, kun heitä tulee esille. Kommentoi, mitä mieltä olet heistä ja heidän tekemistään ratkaisuksista. Kerro samalla tavalla myös tärkeimmistä tapahtumista.
6. Kerro välillä, miten lukemisesi edistyy. Pysykö mielenkiintosi yllä hyvin vai täytyykö "lukea väkisin"?
7. Kerro, miten kirja loppuu.
8. Kirjoita lukemisen jälkeen mielipiteesi kirjasta. Mistä pidit, mistä et? Suositteletko muille?

2. KIRJAVINKKAUS LUOKALLE

Kerro kirjasta luokalle (omallesi tai vieraalle). Poimi siitä kohtia, jotka kuvaavat hyvin kirjaa. Herätä kuulijoiden mielenkiinto, niin että he haluavat tietää, miten kirjassa käy. Älä kerro juonta kokonaan, älä varsinkaan loppuratkaisuja.

3. KIRJA-ARVOSTELU

Arvostelu jakautuu kolmeen osaan:

- Esittele ensin teos lyhyesti: tekijä, kirjan nimi, aihe, laji, juoni, miljöö, henkilöt.
- Pohdi sitten, mitkä olivat teoksessa kiinnostavia asioita, millaisia henkilökuvia kirjassa oli, millaista kieltä jne.
- Arvioi lopuksi teosta. Vertaile sitä muihin saman lajityypin tai saman kirjailijan teoksiin. Kerro oma mielipiteesi ja perustele se.

4. PÄÄHENKILÖN PÄIVÄKIRJA

Kirjoita seitsemän päivää päähenkilön päiväkirjaa. Sido se kirjan tapahtumiin.

5. KIRJE PÄÄHENKILÖLLE

Kirjoita vähintään yhden arkin kirje kirjan päähenkilölle kauniilla käsialalla. Sido se kirjan tapahtumiin.

6. SARJAKUVA

Valitse kirjasta kolme kohtausta. Piirrä niistä jokaisesta vähintään kolmen ruudun sarjakuva. Muista puhekuplat tai kuvatekstit.

7. JUONIKAAVIO

Tee juonikaavio kirjasta. Merkitse siihen huippukohdat ja tasanteet. Kirjoita juonen pääkohdat kaavioon.

8. HENKILÖSUHDEKAAVIO

Piirrä henkilösuhdekaavio kirjasta. Liitä mukaan lyhyt juonitiivistelmä.

9. SUOSITTELUKIRJE

Kirjoita kauniilla käsialalla kirje ystävällesi (kuvitellulle), jossa suosittelet hänelle lukemaasi kirjaa. Perustele hyvin, miksi hänen kannattaisi lukea kyseinen kirja. Kerro kirjeessäsi joitakin valittuja asioita henkilöistä ja tapahtumista, mutta älä paljasta koko juonta. Houkuttele lukemaan!

10. KIRJOITA KIRJAAN UUSI LOPPURATKAISU

11. KIRJOITA KIRJAN TAPAHTUMILLE JATKOA.

12. KIRJATRILERI

Kirjatrileri on videomuodossa tehty kirjavinkki, jonka tarkoituksena on herättää katsojan kiinnostus kirjaan. Kustantajat tekevät kirjatrilereita, mutta yhä enemmän niitä tehdään myös kouluissa ja kirjastoissa. Kirjatrilereita voidaan julkaista netissä esim. Youtubessa, kunhan kuvien ja musiikin tekijänoikeudet on otettu huomioon. Julkaisemiseen pitää olla myös lupa videon tekijöiltä ja koululaisten vanhemmilta.

Ohjeita kirjatrailerin tekoon löytyy mm. Espoon kaupunginkirjaston julkaisemasta Kirjatrailerin tekijän työkalupakista. http://my.kirjasto.ws/?page_id=179

13. NOVELLIKOKOELMATEHTÄVÄT

1. Kirjailija(t)
2. Kirjan nimi
3. Kerro yhdestä kirjan novellista.
4. Kerro novellien kielestä.
5. Kerro novellien aihepiireistä.
6. Minkälaisista henkilöistä novelleissa kerrotaan?
7. Oma mielipiteesi kirjasta. Mistä pidit? Mistä et pitänyt? Millainen olisit halunnut kirjan olevan?

14. KIRJOITELMA LUETUSTA KIRJASTA

Kirjoita kirjasta kirjoitelma niin, että tekstisi ymmärtää sellainenkin, joka ei ole lukenut kirjaa. Voit tehdä kappalejaon kysymyssarjojen mukaan, mutta älä kirjoita mitään "vastaussarjaa" vaan kokonainen, sujuva teksti.

TEOKSEN ESITTELY

- Mikä on teoksen nimi? Kuka sen on kirjoittanut ja milloin?
- Keistä ja millaisista tilanteista kirja kertoo?

KESKEISIMMÄT HENKILÖHAHMOT

- Esittele ne henkilöt (3-5), jotka eniten vaikuttavat tapahtumien kulkuun (ulkonäkö, luonne, asuinpaikka).

KESKEISET TAPAHTUMAT

- Selosta lyhyesti kirjan pääjuoni

ARVIOINTI

- Mistä kirjassa pidit, mistä et? Perustele näkemyksesi.
- Oliko kirjassa mielestäsi jotain ylimääräistä tai puuttuiko siitä jotain?
- Millaisille lukijoille suosittelisit kirjaa?

15. RUNOKIRJAN SUORITTAMINEN

- Valitse jokin kirjan runoista ja piirrä runosta sarjakuva
- Kirjoita vähintään yksi säkeistö lisää valitsemaasi runoon.
- Kirjoita runo lukukokemuksesta.
- Valitse neljä runoa. Mieti niiden tunnelmaa. Mitkä värit ja minkälainen musiikki kuvaisivat parhaiten tunnelmaa? Valitse tuntemiasi sävelmiä tai sävellä itse.
- Etsi lukemastasi runokokoelmasta kolme erilaista runoa. Miksi ne eroavat toisistaan? Miten ne kuvastavat runokokoelman tematiikkaa?
- Kirjoita runo, joka sopisi tyyllisesti lukemaasi runokokoelmaan
- Lausu valitsemasi runo luokallesi, lukudiplomiryhmällesi tai koulun juhlassa.